تعدد قرائات و رابطه آن با جوهره قرآن

شاگرد: کثرت قرائات، تفنن در بیان شد؟

استاد: نه، الآن هفت-هشت سال است که بحث می‌کنیم. قرآن کریم تدوینی تکوینی است. چون بخش‌هایی از تکوینی چند منظوره است، این هم چون تدوینی آن است، به مناسبت آن، جبرئیل چند جور عبارات را نازل کرده است. چرا چند جور نازل کرده؟ چون تدوینی تکوینی است. عبارت تفسیری

الامام العسکری[1] که منسوب به امام است را ببینید. حضرت در «قالوا قلوبنا غلف» بیانی دارند. مرحوم فیض با اینکه می‌گویند قرائت صحیحه یکی است، در تفسیر صافی همین روایت را می‌آورند. چون ایشان تفسیری الامام را قبول دارند. ذیل همین آیه این روایت را آورده‌اند که امام علیه‌السلام فرمودند: «کلا القرائتین حق»؛ یعنی هم قرائت «قالوا قلوبنا غُلف» و هم «قالوا قلوبنا غُلُف». یکی از آن‌ها تکبر است و دیگری تمسخر است. حضرت فرمودند آن‌ها هم تمسخر کردند و هم تکبر کردند. هر دوی آن‌ها گفتند. قرآن هم آمده و جبرئیل هر دوی آن‌ها را قرائت کرده است. «قالوا قلوبنا غُلُف» و یک بار دیگر نازل می‌شود به‌صورت «قالوا قلوبنا غُلف». در تفسیر امام حسن عسگری منسوب به حضرت است. این تفنن نیست، بلکه تدوینی تکوینی است.

البته اینجا تدوینی از سنخ نگاشت نیست. این‌ها را قبلاً عرض کردیم. پنج-شش جور تدوینی داریم. تدوینی که محور تحدی قرآن کریم است، تدوینی نگاشتی است. از بالاترین درجه غموض قرآن است. همانی است که ابوفاخته گفت «منها یستخرج القرآن». این به تدوینی نگاشتی مربوط بود. اما اینی که امام علیه‌السلام فرمودند و هر دو را گفتند: «قالوا قلوبنا غُلف/غُلُف»، تدوینی معنایی بود. یعنی در فضای لسان و در فضایی که بشر دارد، الفاظ معانی را می‌رساند و از علقه وضعیه یا وراء وضعیه معانی القاء می‌شود. به این تعدد تکوینی برای تدوینی ـ معنا می‌گوییم. این‌ها در فدکیه و در مباحثه‌های قبلی ما هست.

---

[1] التفسير المنسوب إلى الإمام الحسن العسكري عليه السلام، ص: ۳۹۰

بازبینی #2
ایجاد شده 2 مه 2024 10:20:54 توسط ... .
به روزرسانی شده 6 ژوئن 2024 09:33:36 توسط ... .